

Сали Руни

ЧАК И АКО МЕ ПОБЕДИТЕ

Познавала сам већину осталих путника, и ћаскали смо на енглеском док смо чекали полицију, смејући се на помало слуђен начин који прати застрашујуће догађаје. Био је крај децембра, тек неколико дана након Божића, и дошли смо у Индију на Светско универзитетско дебатно првенство. Аутобуски превоз су обезбедили организатори такмичења, и он би нас директно одвео од аеродрома до хотела где бисмо бесплатно одседали за време турнира. Незгода је довела до неочекиваног прекида у овом распореду.

Ово није био први пут да сам путовала у иностранство због такмичења у дебатни. Знала сам колико је другачији осећај у односу на обично путовање. Тесна, прозирна опна раздвајала је такмичаре од њиховог окружења – докле год сте били у неком месту само да бисте дебатовали, могли сте очекивати искључиво оне исте повлашћене студенте који говоре енглески, а које сте видели на претходном путовању. Такође сте могли очекивати беспрекоран смештај и релативно брз вај-фај. У Манили, две године пре тога, наши климатизовани аутобуси спроведени су у пратњи полиције поред кућерака крај пута, делом сачињених од картонских огласа. Нико није пропустио да примети ову чињеницу, али шта је имало да се каже о томе?

Возач аутобуса у Индији није знао енглески, или је оклевао да говори на енглеском, што је разумљиво. Ченај није богат град, и он није возио бус пун студената што жваћу жваке на путу ка луксузном хотелу у четири ујутру зарад свог здравља. Путници, од којих су неки били амерички студенти права, жалили су се без задршке иако возач ништа није урадио намерно. Дискутовало се о законским обавезама организатора такмичења. Поменути су формални поступци за накнаду штете. Иако ме је било помало срамота овако извештаченог понашања, нисам ништа предузела. Сви смо се осећали напето, не зато што је сам удес био толико лош, већ зато што нешто што смо подразумевали да је стабилно више није било тако; мало заштитно опно је пукло. Имали смо осећај да ово није оно на шта смо пристали.

Након што је возач разговарао са полицијом, дошао је нови бус. Дотада се већ промолила сунчева светлост, иако је то била магловита, градска светлост, као да је продирала кроз млеко. Возач нам је помогао да преместимо пртљаг, али нам се није придружио у новом аутобусу; оставили смо га иза себе са слупаним возилом и два саобраћајна полицајца. Знала сам да нам је угрозио живот кад је заспао за воланом, али опет сам наслућивала да је он вероватно најдопадљивија особа тамо.

Када сам имала двадесет две године, била сам најбоља дебатерка на европском континенту. После тога сам престала да се такмичим до даљњег. У Ченају сам радила само као волонтерка у замену за трошкове летова и смештаја. Нисам заиста желела да присуствујем, али сам ухватила себе како понављам фразе попут „то је бесплатно путовање за Индију” док нисам напослетку прихватила понуду. Кад смо стигли у хотел тог дана, отишла сам право у своју собу и заспала. Пробудила сам се неколико сати касније, а сви часовници су ми још били намештени на време у Ирској. Прошло је десет увече у Ченају. Сишла сам до предворја сама, затим

прошла огромно божићно дрво и изашла на задњи улаз на базен. Никог другог није било напољу, и једино светло је допирало из воде, блесак плавог хлора. Базен је био окружен дрвећем. Седела сам на попличаној ивици с ногама у води неко време. Могла сам да видим како људи, у хотелским собама изнад моје, отварају прозоре, пале и гасе светла, али нисам могла да им чујем гласове. Нисам чула ништа. На крају сам се сама вратила унутра.

2

Дебатери на колеџу су само студенти одевени у нескладну свечану одећу, и већина њих није чак ни толико добра у дебатовану. Али, најважније, неки од њих помало и јесу. Када сам тек почела да присуствујем дебатама на колеџу била сам тинејџерка без скоро иједног пријатеља, која се одселила далеко од куће по први пут; из мог угла, чинило се да најталентованији говорници поседују неку суптилну моћ и владање над другима које је безмало гламурозно. Почела сам да гледам дебате сваке недеље, једноставно сам седела у публици, углавном сама. Проучавала сам опаске и гестове говорника, и покушавала да их опонашам у свакодневном разговору. Чак сам неговала интензивну романтичну опсесију према шашавим хипотетичким претпоставкама у контрааргументацији.

Друштвима на колеџу увек требају нови чланови, те није било тешко ушуњати се у ово окружење. Убрзо сам стицала пријатеље међу члановима комисије, остала до касно после дебата и ласкаво се смејала на свачије шале. Ова врста друштвене средине се разликовала од свега што сам дотад искусила. Један од разлога јесте тај што је структура била веома јасна. Популарност није била неки тајновити склад личних привржености у оквиру друштвеног кодекса који нисам разумела – суштински је била исто што и успех. Успешни људи били су популарни. Знали сте на чије шале да се смејете, зато што су то људи који су држали најбоље говоре и причали најпаметније ствари. Ова транспарентност ми се чинила некако охрабрујућом. Додела поена у дебати била је нешто јасно и прецизно, и њен утицај на расподелу друштвеног капитала се такође чинио јасним и прецизним. Што сам више посматрала структуру јавних дебата, све сам више размишљала: „Могу ја ово. Могу и ја да будем успешна и популарна.”

Такмичења у дебати се одржавају викендима током академске године. Како бисте дебатовали у такмичењима, треба вам партнер – према британском парламентарном стилу, врсти дебатованја која је уобичајена на европским и светским шампионатима, неопходни су тимови са по два члана. Већи ирски турнири угушћавају шездесет до седамдесет таквих тимова, као и судије, током пет групних рунди, где сви тимови учествују, након чега следе полуфинале и финале. Постоји опсежан специјализовани речник којим се описују ове релативно уобичајене појаве. Ранг-листе тимова и појединачних говорника, на пример, зову се *шабови*. Када се објави *шаб* на крају такмичења, било у форми захефтаних папирних примерака или онлајн, сви траже своје име, па име свог партнера, а онда имена људи које нарочито воле или презиру. Не треба много времена да се то научи.

У почетку су ми ова такмичења била неиздрживо узбудљива. Патила сам од тако озбиљне треме да нисам могла да једем док се дебата не заврши. Такође сам губила у већини дебата у којима сам учествовала. У то време, била сам срећна што само седим у публици током финала и аплаудирам у правим тренуцима. Ниподаштавала сам сопствене способности и показивала оптимизам кад изгубим. Судије су ми рекле да имам потенцијал да напредујем и очигледно сам проценила да је ова могућност вредна константног прећутног понижавања које доноси губљење. Тешко је замислити да се вратим у то стање ума сада. Не мислим да ћу икад више тако жарко желети нешто толико безначајно.

Имала сам деветнаест година кад сам почела да дебатујем на такмичењима и могло би се рећи да је већина ствари које сам радила у деветнаестој била мотивирана очајничком жељом да се свидим другима. Не само да сам била вољна да изгубим у дебатама већ сам била вољна да одам све своје тајне, позајмим новац другима преко својих могућности, и будем са било ким ко покаже интересовање за мене, колико год био досадан или агресиван. Имала сам ниско самопоуздање и тенденцију да обожавам идоле, и била сам изузетно одлучна. Ово је вероватно била савршена комбинација склоности за почетничког дебatera. Ипак, док сам ја то схватила, више нисам била почетнички дебатер.

3

Универзитетско дебатоване на такмичарском нивоу изискује од својих учесника нарочит спој личних карактеристика. Морате уживати у причању наглас пред људима. Морате имати афинитет према ритуализованим, апстрактним међусобним подбадањима. Морате бити вољни да трпите физичке и менталне нелагоде – непроспаване викенде, лошу храну или недостатак хране, и бесконачне групне разговоре о томе колико се уморно и болесно сви осећају. И морате научити да губите.

Хиљаде студената, вероватно десетине хиљада широм света, прикључују се дебатовану на својим колецима сваке године; али малобројни истрају, те је на највишим нивоима прилично мала заједница. На великим међународним турнирима сви најостваренији говорници и судије се међусобно познају, док се други људи скупљају око њих у складу са висином статуса. Дебатоване је, на сваком нивоу, хијерархијски устројена активност. Што сте успешнији, више ће људи стајати около и слушати вас док причате колико се уморно и болесно осећате.

Финансирање дебатоване на колецу је помало тајанствено. Студентска друштва наплаћују чланарине и прикупљају средства од спонзора и својих универзитета како би покрила трошкове пријаве за такмичења. Велика такмичења такође финансирају корпоративни спонзори и универзитет домаћин. Трошкови пута су често већински или потпуно покривени. Оброци различитог квалитета појављују се на тањирима. Алкохолна пића нестају са белих столњака. Учесници зато троше мало или нимало новца током такмичења.

Када учврсте свој положај на такмичарском пољу, најуспешнији дебатели неретко добијају новчане понуде да суде на такмичењима у другим земљама. Понекад

добијете собу за госте у стану у поткровљу код другог дебatera, понекад двокреветну собу у хотелу. Ако сте мудри, питаћете организаторе да вам закажу летове унапред. Скоро увек летите сами и убрзо вам пређе у навику да питате странце да вам сместе пртљаг у преграду изнад седишта. Свака особа на такмичењу ће вам знати име; неки ће чак желети да поразговарају с вама. У неком тренутку одбијате више бесплатних путовања него што их прихватате.

Нема сврхе придруживати се дебатном клубу циљајући на ову премију. Већина дебatera никад неће бити позвана на плаћена викенд-путовања до Париза или Берлина. Након евидентирања годину или две досадних, незахвалних учешћа на локалним такмичењима, већина људи дигне руке. Само задрта неколицина настави даље, полако се пењући на ранг-листи, покушавајући да спава током летова у четири ујутру, заостајући за роковима академских обавеза. Само шачица људи, углавном изразито привилегованог порекла, успе од почетка. Али за већину, космополитско, номадско постојање дебatera који је уједно мала славна личност јесте недостижно. Вероватно их постоји само неколико стотина на свету.

4

Добијете своју тему и позицију, ваш партнер и ви одете и седнете у ходник да разговарате о мерама штедње или Рату у Ираку петнаест минута, и потом креће дебата. Постоје четири тима са по два учесника – две владе и две опозиције. Не бирате где ћете завршити. Говорник из прве владе износи тврдњу, потом неко из опозиције одговара. Затим је поново ред на владу, и тако даље. Морате бити јасни у настојањима да надјачате тимове који аргументују за другу страну, али дискретни у подривању другог тима који аргументује за вашу страну. Није дозвољено супротставити им се отворено. Уместо тога, морате нагласити у свакој прилици да су ваши аргументи важнији.

За мене је део са држањем говора био лак, попут нарочито брзог куцања без напора – замислите речи, речи се појаве на екрану, без праве свести о међупроцесу. Замислите концепте, а онда се концепти сами изразе. Чујете себе како састављате синтаксички сложене реченице, једну за другом, али немате нужно осећај да сте ви они који их састављају.

Постоје бројна различита имена за ово стање удубљености. Психолог Михаљ Чиксентмихаљ би га назвао „ток” – она врста фокуса која је толико чиста да све сметње, чак и сам его, нестану. Брзи Еди Фелсон, играч билијара и протагониста у филму *Хазардер*, такође говори о томе. „Не мораш да гледаш, просто знаш”, каже он. „Правиш потезе какве нико пре тебе није правио. И играш игру онако како је нико пре тебе није играо”. Када ухватите тај савршени ритам док говорите, повезујете концепт са одговором, проналазите примере ниоткуда, осећате се исто онако како замишљам да се и мајстор у билијару сигурно осећа. Сложене ствари постају просте.

Током првих неколико сезона дебатована, реч коју сам најчешће слушала од својих судија била је „страствена”; још једна реч коју сам чула била је „жустра”. Ово

нису биле увреде – чинило се да судије заиста цене моју страственост и жустрину. Али нисам желела да дебатујем да бих показала страст – хтела сам да будем суздржана и трезвена као говорници којима сам се највише дивила. Ништа ме није припремило на овај сусрет са сопственим жаром. Дат ми је врло конкретан задатак смишљања неких аргумената и потом њиховог представљања разним групама људи. Каква сам онда то ватрена особа одједном постала?

Можда је ова врста перформанса – претварање, викенд за викендом, да сам страствена на којој год се страни дебате нашла – имала неку подсвесну сврху. На крају крајева, дебатоваше је такмичарског духа, а такмичење захтева неку врсту агресије. Можда сам претварањем да сам уверена у нешто научила како да контролишем и усмерим ту агресију, да сакријем своју амбицију иза забринутости. Или сам можда знала да, ако се код мушкараца суздржаност тумачи као тајновитост, код жена се тумачи као хладноћа. Ако сте девојчица, судије не желе само да знају да сте паметне; желе да знају да вам је стало. Можда сам била бољи стратег него што сам била свесна.

Дебатоваше на такмичењима узима кључна својства расправе и претвара их у игру. За потребе ове игре, аспекти емоције и повезаности су сувишни, и на крају се проглашавају победници. Сви прећутно разумеју да то није права расправа. Замислите да су сви конфликти овакви – не морате да се узрујате или наљутите, сви ће вас слушати чак и кад то не желе, и на крају дискусије фини господин с британским нагласком вам каже да је игра готова и да сте победили. Мислим да је, на неки начин, овај привид неповредивости и потпуне контроле био разлог због којег сам се увек враћала, викенд за викендом. Сва задовољства која пружа конфликт без откривања мојих правих намера.

На крају прве године дебатоваша учествовала сам у такмичењу на Универзитету града Даблина. Мој партнер била је изузетно остварена дебатерка Нив, која је на мене гледала као на неку ученицу и говорила ми шта да кажем у рунди на тему Међународног кривичног суда. Добила сам награду за најбољег говорника-почетника те вечери, прва ствар коју сам икад освојила у дебатовашу – велика, блистава, зелена флаша апсинта. Нив и ја смо такође поделиле скромну новчану награду за најбољи тим. Касније те ноћи сам стајала напољу у жеку нечије кућне журке, заједно са другим почетницима, и пили смо из боце, једни за другима, док ми се није помутио вид и све постало занимљиво. Затим смо ухватили такси назад у правцу града, који сам ја платила. Никад се нисам осећала толико популарно или богато у животу.

5

Како бисте учествовали на међународном такмичењу, попут европског или светског шампионата, често морате прво да прођете селекцију. Број тимова који може да учествује је ограничен, а када се узме у обзир престиж догађаја и бесплатно путовање, потражња обично премаши понуду. Нека дебатна друштва распоређују ова тимска места на основу претходно оствареног резултата, а нека држе посебне

пробе читав дан или викенд, рангирајући и спајајући најбоље такмичаре који учествују. Када обезбедите себи место, очекује се да то схватите озбиљно. Ваше дебатно друштво можда унајми тренера, или бар састави распоред тренинга; сасвим сигурно ће очекивати да држите вежбе и летите у друге земље на такмичења где бисте се припремили. На крају крајева, они су ти који плаћају, и њихов међународни углед је такође на коцки.

Период припреме пред велико такмичење је исцрпљујућ. Увек узимате најјефтиније, најкасније (или најраније) летове у суморне универзитетске градове. Проводите неизмерно много времена промрзли и уморни са људима који вам нису пријатељи од било каквог значаја. У међувремену, ваш обичан живот се наставља, као да протиче другом брзином. Пропустате разна рођенданска славља и рокове. Тешко је чак и за најстраственијег почетника да одржи свој ентузијазам у овом периоду; мени је било немогуће. Тај седмоминутни распон благе еуфорије током којег заправо одржим говор, с временом се све мање чинио оазом у пустињи духовне малаксалости и хране послужене у пластичном омоту.

Такође је тешко остати импресиониран. Кад сам почела да учествујем на великим шампионатима, говорници који су ми се чинили толико моћним су дипломирали и оставили дебатоваше иза себе, или су остали довољно дуго да постану осредњи. Машинерија која покреће утицајне говоре није заувек мистериозна – ако је посматрате довољно дуго уочићете покретне делове. Што сам напорније вежбала, то је теже постајало да поново доживим тај осећај гламура који ме је мотивисао на почетку. Где бих некад, седећи у публици, грунула у аплауз, сада сам размишљала: „Ово се чини као прекомерна генерализација.” Или: „Да ли толико мушкараца мора да користи силовање као метафору за нешто друго?”

Кад сам почела, ништа нисам знала о спољном свету. Нисам знала кад је избио Рат у Авганистану, ни шта је Патриотски закон, ни где се тачно одвијало Арапско пролеће. На самом почетку прихватала сам пораз у дебатама на те теме с осмехом; након тога, правила сам неке погубне покушаје да прођем уз помоћ глуме; на крају сам само почела да читам вести.

Када сам имала двадесет једну годину, Европски шампионат је одржан у Београду. Био је август и температуре су достигле четрдесет степени у граду. Дебатовали смо у учионицама, често без климатизације – организатори су нам давали бесплатне флашице воде између рунди док смо расправљали о гласинама да се неко онесвестио усред говора. Мој партнер Адам и ја смо стигли до четвртфинала, где се тема тицала сецесије Републике Српске од Босне и Херцеговине. Нисам знала скоро ништа о Босни, али Адам је донео неке ручно писане белешке које смо прелазили током времена за припрему. Ове нокаут рунде се одржавају у салама или аудиторијумима уместо у учионицама, и привлаче публику коју чине елиминисани говорници, беспослене судије и слободни волонтери с универзитета домаћина. Као последица тога, значајан део публике тог дана били су српски дебатели. Можда су седели тамо, згрожени и увређени нашим незнањем, или сталоженим самопоуздањем с којим смо измишљали историју њиховог региона. Оно што је вероватније јесте да су просто навикли на то. Није нам била намера да увредимо било кога. Без потешкоћа смо ушли у полуфинале те године.

Европски и Светски дебатни шампионат се одржавају на енглеском, и без обзира на то што постоје посебне категорије у којима су препознати говорници што им је енглески други језик, англофоне земље доминирају у главном такмичењу. На први поглед се ово правило чини произвољним – дебате се морају одржавати на неком заједничком језику или се не могу ни одржавати, а дебатоване о Француској или Немачкој на енглеском ми никад није представљало проблем. Међутим, сада ме је одрастање на енглеском језику довело до врха сале за предавања у Београду, где сам измишљала историју разарајућег и дуготрајног конфликта док су се студентски волонтери припремали да ми додају бесплатне флашице воде. Ово није био први пут да сам дебатовала о важном питању с којим нисам била упозната. Знала сам да је дебатоване само игра. Али играти ту игру, на оваквом месту, било је другачије.

Најамбициознији дебатели одвоје време да упију информације о сексуалном насиљу, расном профилисању, полицијској бруталности – проблемима које многи од њих никад неће искусити из прве руке. Ја сам радила исту ствар. Да ли ме је то учинило саосећајнијом и самосвеснијом? Или је само наставило да потврђује идеју да бих могла да говорим у чије год име хоћу ако будем довољно паметна и такмичарски настројена?

У такмичарском дебатовану, очекивано, преовлађују мушкарци. Око две трећине учесника на међународним такмичењима су мушкарци, и мушки тимови су освајали последња четири Европска шампионата. Званични форуми и састанци о статусу жена у дебатовану се одржавају често и отежу до бесконачности како би се проблем сексизма идентификовао, али не и решио, и потом поново идентификовао након што га први пут нисмо решили. Судије настављају да саветују говорнице о тону гласа, темпу говора и одсуству или присуству „страсти” у њиховој изведби; говорнике обично саветују само о њиховим аргументима. У есеју „Sorties” Елен Сиксу пише: „За жену је говор – сам чин отварања уста – у јавности нешто непромишљено, некакав преступ.” У свету презасићеном звуцима мушког ауторитета, увек има нечег „недовољног” у женском гласу у јавности. Чак сам и ја то чула у свом.

Суочена са својим незнатним успесима, највише сам осећала стид. Хтела сам да ме други сматрају достојном, али нисам хтела рећи да сам достојна. Због тога сам се колебала између чудног самопроглашеног правдољубља и варљиве врсте самопонижавања. На крају сам постала боља у скретању пажње са себе. Увек је постојао неки мушкарац, негде, коме су се могле приписати моје заслуге – ако не мој партнер, онда мој тренер, ако не мој тренер, онда неко од мојих претходних партнера. Тако сам научила да им се захвалим. А затим осмехнем.

Након Београда сам се повукла из такмичења на неко време. Заправо ми је било досадно и замарајуће, али се ово осећање испољавало као сумњичавост и огорченост. Није ми више било забавно да смишљам начине на које капитализам помаже сиромашнима, или ствари које дискриминисани људи треба да предузму у вези са својом дискриминацијом. У ствари, било ми је депримирајуће и неморално на неки неодређен начин. Ипак, већина мојих пријатеља били су дебатели, и на друштвеним окупљањима би се разговор увек враћао на исти списак имена – ко је освојио која такмичења, ко ће бити парови на наредном Европском шампионату. И још увек сам размишљала: „Могу ја то. То бих могла бити ја.”

У 2013. години, Европски шампионат се одржавао у Манчестеру. Мој партнер те године био је прерано сазрели бруцош Мајкл, за којег нико у међународним круговима није чуо. Наше партнерство било је, гледајући уназад с топлином, готово беспрекорно. Када смо се припремали за дебате, чинило се да постојимо у сопственој, приватној временској зони, где све што икад можемо рећи или помислити разменимо без грешке, до те мере да је чак и нас забављало. Завршили смо такмичење са рекордним бројем поена, што се такође у то време чинило забавним. На ранг-листи појединачних говорника, он је заузео друго место, а ја прво.

„Било шта може бити изванредно”, каже Брзи Еди. „Баш ме брига, и зидање може бити изванредно.” Ипак, не зида се с намером да се сакупи рекордан број поена, а сигурно се не зида ни да би се стекла нека лажна слава. Како би ток речи био аутентичан, мора да служи самом себи. Его мора да нестане. Ово није толико тешко када се удубите у сам задатак; али када задатак приведете крају, преостане вам само списак остварења. Зато можда на неко време поверујете да има нечег изванредног у вези са тим.

Нисам се нарочито добро носила с толиким одобравањем. Прихваћена сам на мастер програм око којег нисам била сигурна, а који је почињао месец дана након завршетка Европског шампионата. Одустала сам од надметања, али сам прихватала скоро сваки позив да судим и проводила викенде дајући детаљне повратне информације људима које никад више нисам видела, док су рокови за доставу есеја клизили поред мене. У новембру сам се исписала са студија. Почела сам да радим хонорарно као дебатни тренер и говорила сам себи да ћу искористити слободно време да учим нове језике или музичке инструменте. Предвидиво, нисам користила време ни за једну од тих ствари. На крају године сам прихватила да волонтирам у Ченају. Нову годину сам дочекала уз бело вино у луксузном хотелу, окружена људима који су чули за мене. Поједини су вероватно видели снимке мојих говора на Јутјубу. Као што сте можда наслутили, била сам очајна.

Суочавање са безначајношћу ваших амбиција захтева неку врсту реакције. Можете уживати у лажној слави ако желите, наставити да похађате такмичења сваки викенд и појављивати се на селфијима са насмејаним почетницима, убеђени да сте заиста важни. Или се можете правдати под изговором да мењате перспективу – можда покушати да смислите разлоге зашто је баш ваша област од великог културног значаја, или начине на које се ваше вештине могу применити у „стварном животу”. Кажу да дебатоване помаже у интервјуима за посао – то је један нарочито промашен пример. Али, чак и ако бисте овим могли објаснити зашто то радите, никад не бисте могли објаснити зашто је битно да у томе успете. Учешће у игри, било каквој игри, пружа вам нове начине посматрања других. Победа вам само пружа нове начине посматрања себе.

Успех не долази изнутра; додељују вам га други људи, и други људи га могу и одузети. Делом сам зато престала да се такмичим. Нисам желела да се одрекнем „тока”, тог савршеног, самоискључујућег фокуса, али нисам више хтела ни да га изводим за поене. Академски живот ми је приредио малтене исти проблем – размишљала

сам о стварима тек онолико дубоко и темељно колико су то моје оцене захтевале. Можда сам престала да дебатујем да бих видела да ли још могу да смислим нешто да кажем кад нема награда. И даље радим на томе, у већој или мањој мери.

Још примам позиве да судим, а понекад чак и да се такмичим. Тешко је објаснити да одбијате људе јер вас ове понуде ометају у покушајима да промените перспективу – коме треба перспектива у игри која се игра викендом? Зато уместо тога обично само кажем како „нисам слободна”. Одбијам да будем укључена. Чак покушавам да изгледам скромно. Уосталом, ништа у спољном свету се није променило као последица мог нагомилавања признања у дебатовану. Нисам допринела ничијем поимању било чега, осим можда сопственом, и то тек делимично.

Ипак, успела сам. Добила сам све што сам намеравала да добијем. Хладно сам побијала туђе аргументе. Пијуцкала сам воду чекајући крај аплауза. Још понекад осетим порив да припишем сва остварења те године свом беспрекорном партнеру или, још горе, доброј срећи. Али немам више деветнаест година; не морам да се упињем да другима буде пријатно. На крају крајева, то сам била ја. Можда то ништа не значи никоме другом, али и не мора – у томе је суштина. Била сам број један. Као Брзи Еди, нема боље од мене. А чак и ако ме победите, и даље сам најбоља.

(С енілеској љревела Мина Кокеза)